

ይድረስ ለአቦ አራዳ ሻውልና ለዶክተር አበባ ፈቃደ

ምን በጣን በጎጥ ተተብትቦ ወደኋላ !

ከ -- ሀገሬ አድማሱ

ሁለታችሁም የምትደነቁ የሀገር ዜጋዎች የምትፅፉት እንግሊዝኛ ከአቅም በላይ ሆኖ ቢያንገዳግደኝም የአቅሜን ለመረዳት ሞክሬ የበኩሌን አንዳንድ ልል ተነስቻለሁ።

አቦ አራዳ አቅጩን ቁጭ አድርገኸዋል። ሻዕቢያ በጆግራፊ ሲገዛ፤ ወያኔ ደግሞ በባዮሎጂ ወይም በውልደት ወይም በጎጥ/ዘር ይገዛል። ኢሕአፓ ደግሞ በርዕዮተ ተገዢ ነው ተብሎ ተቀምጧል። ይህ ንጥረ ሀሳብ በሀቅ ላይ የተመሰረተ ነው። በአሁኑ ጊዜ በወያኔና በሌሎች መሀል ያለውን ልዩነት ያጠቃልላል፤ ይገልጻልናል። እነ አንግም ቢሆኑ በዚህ በወያኔ መልክ የሚፈረጁ ናቸው። ዶክተር አሰፋ ነጋሽ የተባለው ግለሰብ ለምሳሌ ፖለቲካ ገለጻው/መፅሀፉ ባዮሎጂ ላይ የተመሰረተ ነው--ልክ እንደ ወያኔ። ኢትዮጵያን ማዳኑ ሆነ ግንባታው ይህን ሀቅ ወይም ምርጫ የሚዘነጋ ሊሆን አይችልም ይመስለኛል መልዕክቱ። ሀገር ማዳን ራሱ መጀመሪያ ሀገርን በምን ደረጃ እንደምንገልጥ ማወቅን ጠያቂ ነው ማለት ነው። በጆግራፊ ወይም ክልል/ድንበር መሰረት? በውልደትና ጎጥ? ወይስ ሁሉን አቀፍ በሆነ ዘመናዊና ዲሞክራሲያዊ ራዕይ መሰረት? ሀገር ስንልስ ሕዝቧን ነው ወይስ መሬት ድንበሯን ብቻ? ሕዝብስ ስንል ባለው እንዳለው ወይስ ጭቁን የተባለውን ሕዝብ? በነዚህ ጥያቄዎች ላይ እንድናስብ አቦ የገፋፋን መሰለኝ። በደፈናው ሀገር ማዳን የለምና በአቶ ሀማም ፅሁፍ እንደተገለጠው። በእርግጥ አመለካከትና ፍረጃ በመሰረቱ ከመነሻው ሊለያይ ይችላል። ለአቶ ሀማም አቦ ለምሳሌ መደብ ቀዳሚ የሆነ ይመስላል። ለዶክተር አበባ ደግሞ ማጣቀሻቸው ኢትዮጵያዊነት የተባለ ፅንሰ ሀሳብ ሆኖ ይገኛል።

ዶክተር አበባ ዶክተርነትዎን ከዋሽራ ሳይሆን ከባዕዳን ያገኙ በመሆንዎ ለምን ዘመናዊ ትምህርት ላይ በአሉታዊ ተነሱበት ማለት አይቻልም። መብትዎ ነው። ግን ትችትዎ እስከገባኝ ድረስ የተማረውን ትውልድ፤ ለሀገሩ ለለውጥ የታገለውን ትውልድ (ድርጅት?) የሚወቅስ ይመስላል። ለእርስዎ ኢትዮጵያን ለመለወጥ የታገለው ትውልድ ኢትዮጵያዊነትን በሚገባ አላንፀባረቀም። ይህን የሚሉት አንድም የምዕራቡን ትምህርት ወይም ርዕዮተዓለም በመከተላቸው ነው ሲሉ (የምዕራቡ ትምህርት የሀበሻውን አንጎል ቅኝ ገዛው ባይ ኖትና) በሌላ በኩል ደግሞ ለእርስዎ ኢትዮጵያዊነት ራሱን የቻለ ፤ የባዕድ ትምህርትና ግንኙነትን ያራቀ የኢትዮጵያ ታሪክና ቅርስ ላይ የተመሰረተ ነው። ይህን ታሪክና ቅርስ በማድነቅም ኢትዮጵያን ልዩ ሀገር ያደርጓታል። እኛ ሀበሻች! ቃና አለው አቀረራብዎ። ይህ ደግሞ ወደ መጥፎ ስሜት (ዘረኝነት) እንደሚያመራ አፍሪካውያን ወንድሞቻችንን መጠየቅ የለብንም። ቁርጥ ኢትዮጵያዊ! ቁርጥ ሀበሻ የሚለው ያው ጠቆር ያልነውን የሚጠቀልል አልነበረም፤ አሁንም ለብዙዎች አይደለም። ስለዚህም ይህ የኢትዮጵያ ቅርስ መለስ ዜናዊ እንዳለው ለእኛ ምን ገዶን የምንለው አይደለም ብንልም በደፈናው ግን በፀጋነት ወይም ነገን በመገንቢያ መሰረት አድርገን የምንወስደውም አይደለም። ታሪክ ከተባለም ዘመናዊ ትምህርትን በማስገባት ወይም ለምዕራቡ ስልጣኔ በጎ

ዕይታን በመያዝ የመጀመሪያው አፄ ኃይለ ሥላሴ አልነበሩም። ያለፉት ስርዓቶች በሞላ ጓላ ቀርና ጨቋኝ ነበሩ። ጃፓን የሰለጠነችውም ሚቹ አቶ ከበደ ሚካኤል ባቀረቡት ዓይነት ብቻ ላለመሆኑ ዛሬ ምስክር ነው። ለምሳሌ የጃፓን ህብረተሰብ ከአፀያፊ ዘረኝነቱ ጋር እስካዛሬ መቆየቱም የሚያኮራ ጉዳይ አይደለም። ከምዕራቡ ጠቃሚውን መውሰድ የማይበጀውን መተው ነውና ዋናው ጥያቄ።

ለዚህም ነው የራዕይ ጉዳይ፤ ሀገርን ከሰፊው ሕዝብ አንፃር ማየቱ ና የወደፊቱን ገፅታዋን በዚህ መሰረት ለመቃኘት መነሳቱ አስፈላጊ የሚሆኑት። አቦ ወደፊት ሲያይ ዶክተር አበባ ወደጓላ ያያሉ። አቦ ምሁሮችን ሚና ሲሰጥና ሲያደንቅ ዶክተር አበባ የተማረና የታገለውን ቅኝ ተገዛ ብለው ያወግዛሉ። አቦ አራዳ ዕይታው/ራዕይ ሰፊ ነው። ዶክተር አበባ ኢትዮጵያ ቢሉም ራዕያቸው ጠባብ ነው-- ያለፈውን መላሽ ለመሆን ሲነሱና የእነዚያን ጊዜዎች አስከሬ ስርዓቶች ለመመለስ ሲመኙ ከብዙሃኑ ይነጠሳሉ። ፈለጉም አልፈለጉም ወደ አንድ ጎጥና ህይማኖት መመለሳቸው የማይቀር ይሆናል። ስለዚህም የኢትዮጵያዊነት ገለፃቸው ወይም ትርጉማቸው ይጠባል፤ ድንጋይ ዳቦ ዘመንን ይመኛል። ለለውጥ የታገለው ትውልድ ግን ኢትዮጵያን አፍቅሮ በዓይኗ ያለውን ግንድ፤ ቆንጆ ገፅታዋን ያጎደፈውን ሁሉ ሊቀይር የተነሳ ነበርና የኢትዮጵያዊነት ዋና ነፀብራቅ ነው። በፊት እንዳልኩት ይህን ጠበቅ ባለ መንገድ (አቶ ሀማ) ወይም በሌላ ማየት ሊኖር ይችላል ግን ያን ትውልድና ዛሬም ኢትዮጵያን ሊለውጥ ሊያሻሽልና ዘመናዊ ሊያደርግ የተነሳውን ትውልድ መንቀፋ ስህተት ነው።

ዶክተር አበባ ሆኑ አቦ አራዳ (አኔም ከእነሱ ባነሰ ደረጃ) የምዕራቡ ትምህርት ውጤት ነን። ይባል ካልንማ ዶክተር አበባ ፅሁፋቸውን በእንግሊዝኛ እንጂ በአማርኛ አላቀረቡልንም። ለዚህ እሳቸው እንጂ እኔ ብዙ ቦታ አልሰጠውም። አቦ አራዳ ሀቁን ተቀብሎ ከኢትዮጵያዊነቱ ጋር አጣጥሞ ሲገኝ ዶክተር አበባ ግን ይህ ያቃትዎ ይመስላል። እኛ ኢትዮጵያውያን የራሳችን ኩራት (ያውም በዛ የሚባል) ያለን ሆኖ ሳለ የዝቅተኛነት ስሜት ወደ ፈጠረውና በተለይም በአፍሪካን አሜሪካኖች ወደ ሚንፀባረቀው የስልጣኔ አራማጅና ማዕከል ጥቁሮችና አፍሪካ ናቸው (ለእርሰዎ ደግሞ ኢትዮጵያ ናት) ወደሚለው ዕንፍ በመሄድ መጥፎም ጥሩም ያለውን ቅርስ ዕውቀት ድንቅ ወደማለቱ ወርደዋል። ይህ ደግሞ ትምህርትዎ ወይም ስምሪትዎ ያመጣው ሊሆን ቢችልም ኢትዮጵያን ለመውደድ የስልጣኔ ጀማሪ ናት ብለን መነሳቱ አስፈላጊ አይሆንም። ድንቅነሽ ባትገኝም ኖሮ ኢትዮጵያን ልንወዳት እንችላለን ማለት ነው። በአሁኑ ጊዜ ኢትዮጵያ የረሀብና ችጋር ምሳሌ ሆነ በመገኘቷ ሞራላችን ወድቆ እየረዱን ላሉት ባዕዳን ገና የእናንት ሀገር ሳይሰለጥን ኢትዮጵያ ሰልጥና ነበር ብሎ መጮኹ አስፈላጊ አይደለም። የማይደበቅው ሀቅ ዛሬ ሀገራችን ያለችበት ሁኔታ ነው። ሕዝብ ከዚህ ችግር መላቀቅ ይፈልጋል እንጂ ያሳፍራል፤ ጉዳዮችን አይወራ፤ ደብቁ አይልም። ይህን ለውጥ ደግሞ የጥንተን ዘመን ፈልጎ ወይም ዛሬን ጠልቶ፤ ዘመናዊ ትምህርትን አውግዞ የምናገኘው ሊሆን አይችልም። ቻይናም፤ ህንድም፤ ጃፓንም የደረሱበት ቦታ የደረሱበትን መንገድ ስናይ በደፈናው የምዕራቡን ትምህርት በማንኳስስና ባለመቀበል አይደለም። ቻይና ደግሞ ከአስቃቂ ስርዓት የተላቀቀችው ምናልባትም ዶክተር አበባ ባዕድ ብለው በሚያወግዙት ርዕዮተተመርታ መሆኑ የሚካድ አይደለም።

የድሮውን ስርዓት ሆነ አስተሳሰብ በመመለስ ኢትዮጵያን ማዳን አንችልም። አዲሲቷ ኢትዮጵያ በሕዝብ እኩልነትና በዴሞክራሲ ላይ መመስረት አለባት። በአጭነትና በኋላቀርነት ላይ ሳይሆን። ኢትዮጵያዊ ብሄራዊ ስሜት መመዘን ስለባት በዚህ መንፈስ ነው። ኢትዮጵያ ከዓለም ተነጥላ “ ዓለምን ረስታ በዓለምም ተረስታ” ትኖር ዘንድ መመኘትም ቅዠት ነው። የዓለም አካል ናት። በዚች ዓለምም ኢትዮጵያ የበኩሏን ታበረክት ዘንድ ተገቢ ቦታዋን እንድትይዝ ነው መታገል የሚገባን። ዶክተር አበባ የሚመጁት ኢትዮጵያ ልትመጣ ካለመቻሏ ሌላ እንድትመጣም በበኩሌ አልፈልግም። ወደ ኋላ መሄድ ከመቼ ወዲያ ዕድገት ተባለ? ለውጥ የህብረተሰብን ህግ ተከትሎ የሚመጣ ነው። የለውጥን ማዕበል በጠቃሚ ፈለግ ለማፍሰስ መጣር ግን ያስፈልጋል። ይህ ደግሞ ባልነቁ ባልተማሩ የሚከናወን ሳይሆን ነቅተው በሚታገሉና በተለይም በተደራጁና ሕዝብን ባቀፉ ክፍሎች ነው። ሌላ መንገድ የለም። ለዚህም ነው የተፈጥሮን ወይም የህብረተሰብን ዕድገት ህግ ማለትም ለውጥን ተፃረው የሚገኙ ወግ አጥባቂዎች ሁሉ ልፋታቸው ከንቱ ሆኖ የሚገኘው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ ከችግሩ ነፃ የሚወጣበትን፣ በበቂ የሚመጣበትን፣ መብራትና ንፁህ ውሀ የሚያገኝበትን፣ ልጆቹ ትምርት ቤት ገብተው የሚማሩበትን፣ መብቱ የሚከበርበትን ማለትም በጥቅሉ በተለይ በተመቻቸ ሁኔታ ባዕድ ሀገር ያለነው የምናገኘውን ማግኘት ይፈልጋል። ኩራዝ መብራት እንኳን አጥቶ፣ በደህንነት ሳይሆን እያደረ በትኩረት መበላት፣ በቀላል በሽታ ልጆቹን መቅበር ተገዶ መኖር አይቻልም። የፈረንጅ ይቅርብህ የሚሉት የፈረንጅ አልቀረባቸውም። ስልጣኔ የዐላም ህዝብ ሁሉ የጋራ ውጤት ነው። የሀገራችን በሙጅሌ ከሚመዘመዝ ጫማ ይፈልጋል። ለበሽታው መድሀኒት ይፈልጋል። የምዕራቡ ይቅርብህ ባዮች መድሀኒት አንውጥም፣ ጠበል ይበቃናል ሲሉ አልሰማንም። በርግጥ ቅርስ በአዎንታዊ ያኮራል ግን በብቻው ከችግር አያድንም። ሰው በእንጀራ/በዳቦ/ ብቻ አይኖርም የሚሉ ለምን ብዙውንጊዜ እንጀራ ያላጡት ናቸው ብለን መጠየቅ አለብን። ለሕዝባችን ደህንነትና ስብዓዊ ክብር የሚጠቅመውን ሁሉ መፈለግ አለብን። ለዚህ ደግሞ ንጉስ ኤዛናና አፄ ልብነ ድንግልን መቀስቀስ አያስፈልገንም። ለነገሩም እነ አፄ ልብነ ድንግል በፖርቱጋል ወጪ ላይታገዙ ኖሮ.....

የእኛ ጭንቀት የዛሬይቷ ኢትዮጵያ ናት፣ መሆን አለባት። ኢትዮጵያ ሕዝብ መከራና ስቃይ በጣም አሰቃቂ ነው። ከተቻለ ብሶቱን ዋይ ዋይታውን ልናውቅለት ይገባናል። ወይኔ ህዝባችን ተሳዳ እያልን ግን ሰቆቃውን በዚያው ወዲያው ረስተን የኢትዮጵያ “ ዝና ተዋረደ ” በሚል የምንጮህ ከሆነ (ገበናን ደብቁም በዚያው አጃቢ ሆኖ) ነገር ዓለሙን ስተነዋል ማለት ነው። የኢትዮጵያ ክብር ህዝቧ ሲከበር ነው። ሀገርን ማዳንም የሕዝብን ክብር ስናረጋግጥ ነው። ማለትም በኢትዮጵያ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ሲመሰረትና ለውጥ ሲመጣ። በጆግራፊና ባዮሎጂ መገዛት፣ አንሳላችንን በቆሽታችን መተካት ስናቆም። የህፃናት መብት ሲከበር። እህቶቻችን ሳይሸጡና ሳይዋረዱ። አርሶ አደሩ ባለመሬትና ባለመብት ሲሆን። እኩልነት ሀቅ ሲሆን። የህግ የበላይነት ሲከበር። ወዘተ ዶክተር አበባ በሚመኙት ”ድሮ” ይህ ሁሉ አልነበረም። የዶክተር አበባ “ መድሀኒት” አይጠቅምም፣ አደናጋሪም ሊሆን ይችላል። ለዚህም ነው በተወላገደ መንገድ የተማረው ያ የታገለውና እየታገለው ያለው ትውልድና ምሁር ሳይሆን ለሕዝብ ያልበጀን ዘመን የሚናፍቁት ራሳቸውና መሰሎቻቸው የሚሆኑት። ትዕግስቱን ከሰጣቸውም በተማሩት ተጠቅመው ቢመራመሩና ቢማሩ ጠቃሚ ይሆናል ብዬ በትህትና ለመጠቆምና በዚህ ለመደምደም

እፈልጋለሁ።

አቦ አራዳም ከሆነላቸው ቀለል ባለ እንግሊዝኛ ቢፅፉልን ጥሩ ይሆንልናል።